

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

О. А. Кузнецова

27 червня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Миколаїв-2019

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

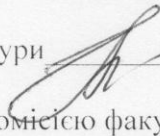
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Баденкова Вікторія Миколаївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Гузенко Світлана Валентинівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувачка кафедри української мови і літератури (Рускуліс Л. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол № __ від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії (Чугусва І. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол № __ від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнєцова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Теорія і практика видавничої справи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки за спеціальностями 035.01 Філологія (Українська мова і література); 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення теоретичних та методичних основ літературної підготовки текстів до видання, принципів наукової оцінки потенційної ефективності майбутньої книги

Міждисциплінарні зв'язки: варіативна навчальна дисципліна «Теорія і практика видавничої справи» є складником циклу професійної підготовки фахівців ступеня бакалавра, пов'язана із дисциплінами «Сучасна українська літературна мова», «Стилістика української мови» та ін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є висвітлення теоретичних основ та методики поетапного редакторського аналізу, що становить основу редакційно-видавничої підготовки авторського оригіналу до друку; теоретичне обґрунтування професійної методики редактора та системний розгляд його реальних функціональних обов'язків у загальному контексті редакційно-видавничого процесу з урахуванням усіх характеристик.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Теорія і практика видавничої справи»:

- оволодіння теоретичними та методичними основами редакторського аналізу, професійною методикою роботи над твором, оригіналом, виданням;
- знайомство з різними концепціями винаходу друку в світі та в Україні, зокрема вивчення попередніх форм видавничої продукції, що виникли у найдавніших осередках культури, рукописного книготворення;
- визначення наукової оцінки потенційної ефективності майбутньої книги;
- оволодіння навичками підготовки редакційних висновків, оцінки і виправлення авторського оригіналу, підготовка до його видання;
- одержання базових знань для редакторського аналізу конкретних видів літератури.

1.3. Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: бездоганне володіння нормами сучасної української літературної мови; розуміння принципів функціонування мови у різних комунікативних ситуаціях; знаннями про об'єкт видавничої підготовки; уміння організувати редакційно-видавничий процес; володіння методами і прийомами аналізу, інтерпретації та трансформації різних видів і типів текстів; знання основних бібліографічних пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; володіння сучасними методами і прийомами

опрацювання інформації в галузі професійної діяльності; здатність застосовувати знання на практиці.

II. Фахові: здатність продемонструвати знання та розуміння на базовому рівні основних понять редакційної діяльності, принципів функціонування мови в різних комунікативних ситуаціях; здатність об'єктивно, на основі всебічного редакторського аналізу, оцінити твір будь-якого виду літератури з точки зору його придатності до видання; здатність редагувати тексти різних стилів, проектувати результат (створювати власний проект видання різних типів) відповідно до потреб замовника; розуміння зміни підходів до додрукарської, друкарської та післядрукарської підготовки видання; уміння визначати періодизацію розвитку видавничої галузі в країнах світу та в Україні, основні віхи розвитку видавничої справи, хронологію основних досягнень галузі; взаємодії та впливи у видавничій сфері на міжнародному, міжкультурному рівні; володіння знаннями про основні форми видавничої продукції, що проявили себе з найдавніших часів; здатність продемонструвати знання та розуміння на базовому рівні основних понять редакційної діяльності, принципів функціонування мови в різних комунікативних ситуаціях.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

КРЕДИТ 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту

Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу. Редакційно-видавничий процес.

Тенденції розвитку видавничої справи на сучасному етапі. Українська видавнича справа у порівнянні з європейськими країнами: ретроспектива. Типові структури видавництва: український і зарубіжний досвід.

Редакторські професії та фахові вимоги до них. Сфера застосування редакторських професій. Функціональні обов'язки редактора.

Редагування та його види. Організація і зміст процесу редагування. Термінологічні та творчі аспекти редагування. Редактор і комп'ютерні засоби контролю правопису.

Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора.

Роль і місце редакторського аналізу на різних етапах редакційно-видавничого процесу.

Наслідки редакторського аналізу та опрацювання тексту. Наслідки відмови від традиційного редакційно-видавничого процесу. Необхідність подолання стереотипів роботи, зумовлених обмеженням функцій редактора.

Редакторський аналіз і професійне читання. Види читання: наївне, культурне, вчене, естетичне.

Поняття про редакторське професійне читання (аналіз, оцінка та формування уявлень про поліпшення авторського оригіналу). Психологія

сприймання тексту при професійному читанні, раціональне та емоційне в цьому процесі. Професійний інтерес та різні види уваги. Критичний характер редакторського читання. Формування навичок професійного читання.

Багаторазовість редакторського читання (ознайомче, оціночне, шліфувальне). Фіксування результатів читання (позначки на берегах оригіналу, посторінкові зауваження, записи). Роль системи записів у подальшій роботі редактора.

КРЕДИТ 2. Робота редактору над змістом тексту

Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору

Соціальні функції книги і специфіка редакторської праці. Прогностичний характер редакторського аналізу. Загальна схема редакторського аналізу. Основні аспекти редакторського аналізу: тематичний, змістовний, структурно-композиційний, логічний, мовностилістичний, редакційно-технічний. Поняття про типологію видань. Основні типологічні ознаки, суттєві для редакторської практики. Вплив редактора на формування ознак видання у процесі його підготовки.

Редакторський аналіз та орієнтація в ретроспективному, поточному та перспективному книжкових масивах. Поняття про актуальність теми та прийоми її визначення. Залучення матеріалів з інших галузей знань для оцінки вибору теми. Поняття про доцільність видання та прийоми її визначення.

Методика оцінки вибору теми, використання інформаційних елементів самого майбутнього видання. Визначення можливості випуску книжки даної тематики. Невидавничі форми втілення авторського оригіналу.

Поняття про розроблення теми. Факт і фактичний матеріал у творі. Передумови редакторського аналізу фактичного матеріалу. Обсяг і якість фактичного матеріалу. Критерії кількісної оцінки фактів. Порядок використання фактів, їх групування, класифікація, порівняльність,

уніфікованість. Функціонування фактів у творах різних видів літератури. Функції фактів у тексті: ілюстрація, конкретизація, інформація. Способи класифікації фактів: за природою, за змістом, за способами вираження. Поняття природи фактів: факти-ознаки, факти-властивості, факти-явища, факти-дії, факти-процеси та їх сукупності. Засоби вираження фактів (словесно-понятійні, цифри, дати, власні назви, цитати) та їх характеристика. Доцільні сполучення різних засобів вираження фактів. “Особливі” види фактичного матеріалу – цитати і терміни. Методика і техніка роботи редактора над цитатами. Критерії оцінки якості фактичного матеріалу.

Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору

Логіко-сміслова організація матеріалу твору та його композиція. Етапи аналізу та оцінки композиції твору: аналіз загальної будови твору та поділу його на частини: аналіз і оцінка будови кожної структурної частини; аналіз і оцінка фрагментів, що належать до різних функціонально-сміслових типів текстів. загальні вимоги до композиції твору: відповідність змістові, обсягові твору, видові літератури, цільовому та читацькому призначенню.

Використання робочого змісту при аналізі композиції. Аналіз рубрикації. Види рубрик. Логічна операція поділу та використання її для аналізу рубрикації. Основні помилки рубрикації. Функціонально-сміслові типи текстів: оповідь, опис, міркування, полеміка. Зв’язок типу тексту з цільовим призначенням твору. Змішані типи текстів, їх функціональні та стилістичні особливості. Типові помилки композиції твору. Визначення методів викладу, використаних автором, їх аналіз та оцінка ефективності. Виявлення характеру зв’язків між текстовими блоками. Види зв’язків: явні, напів-явні, неявні. “Матеріалізація” зв’язків у тексті. Оцінка композиції в плані її відповідності призначенню твору та функціонально-тематичній орієнтації видання. Формування загальної оцінки композиції твору та напрямків її доопрацювання.

КРЕДИТ 3. Логічні основи редагування

Тема 5. Логічні основи редагування

Поняття логічної організації тексту. Умови логічного аналізу тексту. Поняття логічності: Логічні операції (поділ, класифікація). Поняття логічної схеми. Схематизація логічних відносин у тексті як прийом його аналізу. Виявлення логічних зв'язків у тексті та способи їх встановлення: пряме співвіднесення суджень і понять між собою, словесний, пунктуаційний. Перевірка правильності логічних зв'язків. Причини логічних помилок та пошук оптимальних варіантів логічної організації тексту твору.

Логічна організація тексту у творах різних видів літератури, різних жанрів, різного цільового призначення і читацької адреси. Логічний аналіз позатекстових матеріалів Зв'язок з основним текстом твору. Формування загальної оцінки логіки викладу та напрямків її оптимізації.

КРЕДИТ 4. Робота над нетекстовою частиною видання

Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору

Позатекстові матеріали як форма подання інформації. Їх функціональне призначення, класифікація. Співвідношення тексту і “нетексту” у творі. Обсяг і якість позатекстових матеріалів, загальні критерії їх оцінки. Відповідність форм подання нетекстових матеріалів змістові, виду літератури, цільовому та читацькому призначенню видання. Основні види позатекстових матеріалів:

- формули (види, специфіка, зміст, побудова, елементи, способи пояснення),
- таблиці (класифікація і види табличного матеріалу, зміст і побудова, способи зв'язку з основним текстом),
- ілюстрації (класифікація, загальна характеристика, принципи ілюстрування творів різних видів літератури, вимоги до авторських і видавничих оригіналів ілюстрацій).

Позатекстові матеріали та ефективність книги.

Науково-довідковий апарат як елемент видання Поняття про апарат книги та його функціональне призначення. Роль апарату у виданнях різних видів і типів. Концепція видання і апарат. Елементи апарату, їх класифікація:

- вихідні відомості,
- передмова, вступна стаття, післямова,
- бібліографічні елементи,
- примітки і коментарі,
- зміст і оглав,
- додатки,
- покажчики,
- колонтитули.

Вимоги до змісту і форми окремих елементів науково-довідкового апарату. Зв'язок їх між собою та з текстом твору. Вплив апарату на піднесення інформативності видання та рівня його культури.

3. Рекомендована література

Базова

1. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця, видавця. К. : Наша культура і наука, 2005. 560 с.
2. Іванченко Р. Г. Літературне редагування / Р. Г. Іванченко. Репр. вид. К.: [б.в.], 2003. 248 с.
3. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації : навчальний посібник / А. О. Капелюшний. Львів : ПАІС, 2005. 304 с.
4. Литературное редактирование / И. К. Гужова, Р. А. Молибоженко, К. М. Накорякова, Т. И. Сурикова. М. : Изд-во Моск. ун-та, 2000. 160 с.
5. Мильчин А. Е. Методика редактирования текста : учебник для студ. вузов, обучающихся по направлению 030900 «Издательское дело» и спец. 030901 «Издательское дело и редактирование» / А. Э. Мильчин. 3 изд., перераб. и доп. М. : Логос, 2005. 524 с. (Новая университетская библиотека).

6. Різун В. В. Літературне редагування : підручник / В. В. Різун ; Міжнародний фонд «Відродження». К. : Либідь, 1996.. 240 с. (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).

Допоміжна

1. Баркер Р., Эскарпи Р. Жажда чтения / Р. Баркер, Р. Эскарпи. М. :Книга, 1979. 206 с.
2. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. М. : Искусство, 1979. 424 с.
3. Беззубов А. Н. Введение в литературное редактирование : учебное пособие / А.Н.Беззубов. Санкт-Петербург, 1997
4. Бондаренко Т. О. Літературне редагування : методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика» / Т. О. Бондаренко. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2003. 32 с.
5. Булаховський Л. А. Вибрані праці : В 5 т. / Л. А. Булаховський. Т.1. К. : Наук.думка, 1979. 423 с.
6. Былинский К. И. Основы литературного редактирования и правки газетного материала / К. И. Былинский. М., 1948. 64 с.
7. Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика // Проблемы русской стилистики / В. В. Виноградов. М. : Высш.школа, 1981. С. 20-171.
8. Галич О. А. Загальне літературознавство / О. А. Галич, В. М. Назарець, Є.М.Васильєв. Рівне, 1997. 544 с.
9. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / отв. ред. Г.В.Степанов. Изд. 6-е. М. : Издательство ЛКИ, 2008. 144 с. (Лингвистическое наследие XX века).
10. Ганжуров Ю. Основні етапи композиційного редагування / Ю. Ганжуров // Вісник Книжкової палати. 2010. № 2 С. 8.
11. Григораш Д. С. Теорія і практика редагування газети / Д. С. Григораш. Львів : Вид-во ЛДУ, 1966. 168 с.

12. Довгалецький М. Поетика (Сад поетичний) / М. Довгалецький. К. : Мистецтво, 1973. 436 с.
13. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика / В. Домбровський. Дрогобич : Видавнича фірма "Відродження", 2008. 488 с.
14. Дудик П. С. Стилістика української мови : навч. посіб. / П. С. Дудик К. : Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с. (Альма-матер).
15. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. / Т. А. Єщенко. К. : Видавничий центр «Академія», 2009. 264 с. (Альма-матер).
16. Жарков И.А. Технология редакционно-издательского дела : конспект лекцій [Электронный ресурс] / И. А. Жарков. М. : Изд-во МГУП, 2002.
17. Западов А. В. В глубине строки: О мастерстве читателя / А. В. Западов. М. : Сов. писатель, 1975. 296 с.
18. Зелінська Н.В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою твору (літературне опрацювання тексту). К.: УМК ВО, 1989. 76 с.
19. Кайда Л. Г. Композиционная поэтика текста / Л. Г. Кайда. М : Флинта- Наука. 2011. 402 с.
20. Капелюшний А. О. Стилістика і редагування : практичний словник- довідник журналіста / А. О. Капелюшний. Львів : ПАІС, 2002. 576 с.
21. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови : підручник / А.П.Коваль. К. : Вища школа, 1987. 352 с.
22. Кодак М. П. Поетика як система / М. П. Кодак. К.: Дніпро, 1988. 157 с.
23. Коляда Т. Ф., Морозюк І. Є. Основи літературного редагування : конспект лекцій для студентів спеціальностей 7.020101 культурологія, 7.020105 документознавство та інформаційна діяльність / Коляда Т. Ф., Морозюк І. Є. Одеса : Наука і техніка, 2005. 76 с.
24. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. / І. М. Кочан. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 423 с.
25. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика : учебник ; практикум /Л. Г. Бабенко, Ю. В. Казарин. М. : Флинта: Наука, 2003. 496 с.

26. Лосев А. Ф. Форма. Стил. Вираженіє / А. Ф. Лосев. М. : Мысль, 1995. 944 с.
27. Мучник Б. С. Человек и текст / Б. С. Мучник. М. : Книга, 1985. 252 с.
28. Одинцов В. В. Стилистика текста / В. В. Одинцов. М. : Наука, 1980. 262 с.
29. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : навчальний посібник / З.В.Партико. Львів : Афіша, 2006. 416 с.
30. Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту / В. В. Різун, А. І. Мамалига, М. Д. Феллер. К. : РВЦ «Київський університет», 1998. 335 с.
31. Сенкевич М. П. Стилистика научной речи и литературное редактирование научных произведений / М. П. Сенкевич. 2-е изд., испр. и доп. М. : Высш.школа, 1980. 328 с.
32. Сикорский Н.М. Теория и практика редактирования : учебник / Н.М.Сикорский. 2-е изд., испр. и доп. М., 1980. 328 с.
33. Сикорский Н. М. Теория и практика редактирования / Н. М. Сикорский. М. : Высшая школа, 1980. 368 с.
34. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики / Ф. де Сосюр. К. : Основи, 1998. 324 с.
35. Стилистика и литературное редактирование : учебник / под ред. В.И.Максимова. 3 изд., перераб. и доп. М. : Гардарики, 2007. 653 с.
36. Сучасна українська літературна мова: Стилiстика. / Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні АН УРСР ; за заг. ред. І. К. Білодіда. К. : Наук. думка, 1973. 588 с.
37. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : практичний посібник / М.С.Тимошик. 2-ге вид., стер. К. Наша культура і наука, 2006. 560 с.
38. Феллер М.Д. Структура произведения / М. Д. Феллер. М.: Книга, 1981. 200 с.
39. Феллер М. Д. Українська школа літературного редагування (текст задум автора сприймання читача) / М. Д. Феллер. // Стил. 2002. С. 363-374.
40. Феллер М. Д. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования / М. Д. Феллер. Львов : Изд-во при Львов.ун-те, 1978. 200 с.
41. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. Л.: Наука, 1974. 428 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- усна відповідь на практичному занятті;
- доповнення на практичному занятті;
- виконання практичного завдання в аудиторії;
- виконання самостійних робіт;
- контрольні роботи.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

Ступінь бакалавра

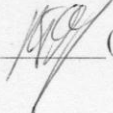
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література

2019 – 2020 навчальний рік

Розробник: Баденкова Вікторія Миколаївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук (Баденкова В. М.);
Гузенко С. В., доцент, канд. філол. наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри (Рускуліс Л. В.)

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність 014 «Середня освіта»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розробка видавничого проекту	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180		II-й	
		Семестр	
		III	IV
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год., самостійної роботи студента – 4 год.	Ступінь: бакалавр	20	10
		Практичні, семінарські	
		26	20
		Лабораторні	
		8	8
		Самостійна робота	
		36	52
Вид контролю: екзамен			

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання: 92 год. – аудиторні заняття, 88 год. – самостійна робота (51 %/49%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою курсу є: висвітлення теоретичних основ та методики літературної підготовки текстів до видання, принципів наукової оцінки потенційної ефективності майбутньої книги; системне вивчення розвитку видавничої справи в різних країнах світу, зокрема в Україні в різні історичні періоди.

Завдання курсу:

- оволодіння теоретичними та методичними основами поетапного редакторського аналізу, професійною методикою роботи над твором, оригіналом, виданням;
- теоретичне обґрунтування професійної методики редактора та системний розгляд його реальних функціональних обов'язків у загальному контексті редакційно-видавничого процесу з урахуванням усіх характеристик;
- знайомство з різними концепціями винаходу друку в світі та в Україні, зокрема вивчення попередніх форм видавничої продукції, що виникли у найдавніших осередках культури, рукописного книготворення;
- визначення наукової оцінки потенційної ефективності майбутньої книги;
- оволодіння навичками підготовки редакційних висновків, оцінки і виправлення авторського оригіналу, підготовка до його видання;
- одержання базових знань для редакторського аналізу конкретних видів літератури.

Передумови для вивчення дисципліни: пропонується курс є складником циклу професійної підготовки фахівців, пов'язаний із дисциплінами мовознавчого та історичного циклів, оскільки забезпечує наукове розуміння процесів еволюції елементів і форм «Сучасна українська літературна мова», «Стилістика української мови» та ін.

«Історія України» містить цінний матеріал про вплив позамовних чинників на формування видавничої діяльності, для розуміння загальних напрямків у її розвитку.

Навчальна дисципліна складається з 5-и кредитів.

Очікувані результати навчання:

- Знання основ та історії фундаментальних дисциплін (теоретичні проблеми мовознавства та літературознавства, історії мови, української та світової літератури) як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі мовознавства і літературознавства.
- Уміння використовувати професійно профільовані знання для аналізу та інтерпретації художнього, наукового тексту.
- Знання загальних засад типології видань.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні: бездоганне володіння нормами сучасної української літературної мови; розуміння принципів функціонування мови у різних комунікативних ситуаціях; знаннями про об'єкт видавничої підготовки; уміння організувати редакційно-видавничий процес; володіння методами і прийомами аналізу, інтерпретації та трансформації різних видів і типів текстів; знання основних бібліографічних пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; володіння сучасними методами і прийомами опрацювання інформації в галузі професійної діяльності; здатність застосовувати знання на практиці.

II. Фахові: здатність продемонструвати знання та розуміння на базовому рівні основних понять редакційної діяльності, принципів функціонування мови в різних комунікативних ситуаціях; здатність об'єктивно, на основі всебічного редакторського аналізу, оцінити твір будь-якого виду літератури з точки зору його придатності до видання; здатність редагувати тексти різних стилів, проектувати результат (створювати власний проект видання різних типів) відповідно до потреб замовника; розуміння зміни підходів до додрукарської, друкарської та післядрукарської підготовки видання; уміння визначати періодизацію розвитку видавничої галузі в країнах світу та в Україні, основні віхи розвитку видавничої справи, хронологію основних досягнень галузі; взаємодії та впливи у видавничій сфері на міжнародному, міжкультурному рівні; володіння знаннями про

основні форми видавничої продукції, що проявили себе з найдавніших часів; здатність продемонструвати знання та розуміння на базовому рівні основних понять редакційної діяльності, принципів функціонування мови в різних комунікативних ситуаціях.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту

Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу. Редакційно-видавничий процес. Тенденції розвитку видавничої справи на сучасному етапі. Українська видавнича справа у порівнянні з європейськими країнами: ретроспектива. Типові структури видавництв: український і зарубіжний досвід.

Редакторські професії та фахові вимоги до них. Сфера застосування редакторських професій. Функціональні обов'язки редактора. Редагування та його види. Організація і зміст процесу редагування. Термінологічні та творчі аспекти редагування. Редактор і комп'ютерні засоби контролю правопису.

Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора

Роль і місце редакторського аналізу на різних етапах редакційно-видавничого процесу. Наслідки редакторського аналізу та опрацювання тексту. Наслідки відмови від традиційного редакційно-видавничого процесу. Необхідність подолання стереотипів роботи, зумовлених обмеженням функцій редактора. Редакторський аналіз і професійне читання. Види читання: наївне, культурне, вчене, естетичне.

Кредит 2. Робота редактора над змістом тексту

Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору. Соціальні функції книги і специфіка редакторської праці. Прогностичний характер редакторського аналізу. Загальна схема редакторського аналізу. Основні аспекти редакторського аналізу.

Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору

Логіко-сміслова організація матеріалу твору та його композиція. Етапи аналізу та оцінки композиції твору. Використання робочого змісту при аналізі композиції. Аналіз рубрикації. Формування загальної оцінки композиції твору та напрямків її доопрацювання.

Кредит 3. Логічні основи редагування

Тема 5. Логічні основи редагування. Поняття логічної організації тексту. Умови логічного аналізу тексту. Поняття логічності: Логічні операції (поділ, класифікація). Поняття логічної схеми. Причини логічних помилок та пошук оптимальних варіантів логічної організації тексту твору. Логічна організація тексту у творах різних видів літератури, різних жанрів, різного цільового призначення і читацької адреси. Логічний аналіз позатекстових матеріалів.

Кредит 4. Робота над нетекстовою частиною видання

Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору. Позатекстові матеріали як форма подання інформації. Їх функціональне призначення, класифікація. Співвідношення тексту і "нетексту" у творі. Обсяг і якість позатекстових матеріалів, загальні критерії їх оцінки.

Відповідність форм подання нетекстових матеріалів змістові, виду літератури, цільовому та читацькому призначенню видання. Основні види позатекстових матеріалів.

Науково-довідковий апарат як елемент видання. Поняття про апарат книги та його функціональне призначення. Вимоги до змісту і форми окремих елементів науково-довідкового апарату.

Кредит 5. Додрукарський період

Тема 7. Виникнення письма й алфавіту в первісних суспільствах як передумова появи книги. Значення письма в історії суспільства. Етапи і форми розвитку графічного письма.

Тема 8. Попередники сучасної книги.

Розвиток видавничої справи в світі після винайдення друку.

Передумови запровадження у видавничу практику рухомих літер. Печатки і штампи як предтечі друкарства. Доля друкарського винаходу. Лаврін Костер та Йоган Гутенберг Лаврін Костер. Видавнича справа у XVI ст. Визначення потужних видавничих підприємств.

Видавнича справа у XVII ст.

Кредит 6. Українська видавнича справа з моменту поширення друку

Тема 9. Концепції витоків українського друкарства: науковий та ідеологічний аспекти. Зарубіжні і вітчизняні концепції поширення друкарства в Україні. Українські друкарські шедеври ХУ-ХУІІ століть: редакторсько-видавничий аспект. Творення нової книговидавничої системи. Становлення законодавчої бази. Державні органи щодо управління видавничою справою. Еволюція видавничої мережі радянського типу Формування типології видавництв.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	конс	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту						
Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу. Редакційно-видавничий процес. Тенденції розвитку видавничої справи на сучасному етапі.	12	2	2			8
Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора. Роль і місце редакторського аналізу на різних етапах редакційно-видавничого процесу.	18	2	6	2		8
Усього:	30	4	8	2		16
Кредит 2. Робота редактора над змістом тексту						
Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору. Соціальні функції книги і специфіка редакторської праці.	14	2	4	2		6
Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору Логіко-сміслова організація матеріалу твору та його композиція.	16	4	4	2		6
Усього:	30	6	8	4		12
Кредит 3. Логічні основи редагування						
Тема 5. Логічні основи редагування. Поняття логічної організації тексту. Умови логічного аналізу тексту.	20	4	6	2		8
КР № 1.	8		2			8
Усього:	30	4	8	2		16
Кредит 4. Робота над нетекстовою частиною видання						
Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору.	30	4	6	4		16
Усього:	30	4	6	4		16
Кредит 5. Додрукарський період						
Тема 7. Виникнення письма й алфавіту в первісних суспільствах як передумова появи книги.	14	4	4			6
Тема 8. Попередники сучасної книги.	16	4	4	2		6

Усього:	30	8	8	2		12
Кредит 6. Українська видавнича справа з моменту поширення друку						
Тема 9. Концепції витоків українського друкарства: науковий та ідеологічний аспекти.	22	4	6	2		10
КР № 2.	8		2			6
Усього:	30	4	8	2		16
Усього годин:	180	30	46	16		88

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту</i>		
1	Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу.	2
2	Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора.	2
<i>Кредит 2. Робота редактора над змістом тексту</i>		
3	Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору.	2
4-5	Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору	4
<i>Кредит 3. Логічні основи редагування</i>		
6-7	Тема 5. Логічні основи редагування	4
<i>Кредит 4. Робота над нетекстовою частиною видання</i>		
8-9	Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору.	4
<i>Кредит 5. Додрукарський період</i>		
10-11	Тема 7. Виникнення письма й алфавіту в первісних суспільствах як передумова появи книги.	4
12-13	Тема 8. Попередники сучасної книги.	4
<i>Кредит 6. Українська видавнича справа з моменту поширення друку</i>		
14-15	Тема 9. Концепції витоків українського друкарства: науковий та ідеологічний аспекти.	4
Разом:		30 год.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту</i>		
1	Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу.	2
2-4	Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора.	6
<i>Кредит 2. Робота редактора над змістом тексту</i>		
5-6	Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору.	4
7-8	Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору	4
<i>Кредит 3. Логічні основи редагування</i>		
9-11	Тема 5. Логічні основи редагування	6
12	КР № 1.	2
<i>Кредит 4. Робота над нетекстовою частиною видання</i>		
13-15	Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору.	6
<i>Кредит 5. Додрукарський період</i>		

16-17	Тема 7. Виникнення письма й алфавіту в первісних суспільствах як передумова появи книги.	4
18-19	Тема 8. Попередники сучасної книги.	4
<i>Кредит 6. Українська видавнича справа з моменту поширення друку</i>		
20-22	Тема 9. Концепції витоків українського друкарства: науковий та ідеологічний аспекти.	6
23	КР № 2.	2
	Разом:	46 год.

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту		
1	Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу.	2
	Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора.	
Кредит 2. Робота редактора над змістом тексту		
2	Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору.	2
3	Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору	2
Кредит 3. Логічні основи редагування		
4	Тема 5. Логічні основи редагування	2
Кредит 4. Робота над нетекстовою частиною видання		
5-6	Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору.	4
Кредит 5. Додрукарський період		
7	Тема 7. Виникнення письма й алфавіту в первісних суспільствах як передумова появи книги.	2
	Тема 8. Попередники сучасної книги.	
Кредит 6. Українська видавнича справа з моменту поширення друку		
8	Тема 9. Концепції витоків українського друкарства: науковий та ідеологічний аспекти.	2
	Разом:	16 год.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту</i>		
1	Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу.	8
2	Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора.	8
<i>Кредит 2. Робота редактора над змістом тексту</i>		
3	Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору.	6
4	Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору	6
<i>Кредит 3. Логічні основи редагування</i>		
5	Тема 5. Логічні основи редагування	8
6	Підготовка до КР № 1.	8
<i>Кредит 4. Робота над нетекстовою частиною видання</i>		
7	Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору.	16
<i>Кредит 5. Додрукарський період</i>		
8	Тема 7. Виникнення письма й алфавіту в первісних суспільствах як передумова появи книги.	6

9	Тема 8. Попередники сучасної книги.	6
<i>Кредит 6. Українська видавнича справа з моменту поширення друку</i>		
10	Тема 9. Концепції витоків українського друкарства: науковий та ідеологічний аспекти.	10
11	Підготовка до КР № 2.	6
	Разом:	88 год.

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання розробка видавничого проєкту.

Основне завдання цього виду діяльності – перевірити практичні вміння та навички студентів із вивченого теоретичного матеріалу.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) дібрати публікації інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного жанрів;
- 2) проаналізувати засоби представлення фактичного матеріалу;
- 3) розробити власний проєкт;
- 4) індивідуальне науково-дослідне завдання виконується у вигляді мультипрезентації, захищається студентом в кінці семестру після опрацювання тем і є обов'язковою умовою допуску до іспиту.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист індивідуального науково-дослідного завдання, реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, екзамен) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється *відмінно* за правильне виконання всіх завдань. Відповідь має бути повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначатися точністю, послідовністю і логічністю; відповідати мовним нормам.

Студенту виставляється *дуже добре* ставиться за виконання 75 % усіх завдань, якщо він у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки.

Студенту виставляється *добре*, якщо в ході відповіді він розкриває питання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу; у мовленні трапляються незначні мовні огріхи.

Студенту виставляється *достатньо*, якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, поверхово і фрагментарно або володіє частиною навчального матеріалу, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, але порушує послідовність і логічність викладу думок. У відповіді трапляються суттєві мовні помилки.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів: кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** за 6 кредитів:

I семестр

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота	Накопичувальні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	60	300 б. /100
20	60	40	40	80		

II семестр

Поточне тестування та самостійна робота				Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
T6	T7	T8	T9	60	120	300 б. /100
60	30	30	60			

10. Засоби дігностики

Засобами дігностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (повідомлення, реферат, мультимедійна презентація), презентації результатів виконання індивідуального науково-дослідного завдання, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу.

Виконання тестових завдань, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, читання текстів різних стилів; специфічні прийоми: фонетичний та граматичний розбори.

Проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, читання текстів; ілюстрація-метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки тощо).

12. Рекомендована література

Базова

Баренбаум И. Е. История книги : учебник для вузов. М., 1984. 2-е изд., испр. и доп. 143 с.

Іванченко Р. Г. Літературне редагування. Репр. вид. К. : [б.в.], 2003. 248 с.

Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. 520 с..

Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації :навчальний посібник. Львів : ПАІС, 2005. 304 с.

Литературное редактирование / И. К. Гужова, Р. А. Молибоженко, К. М. Накорякова, Т. И. Сурикова. М. : Изд-во Моск. ун-та, 2000. 160 с.

Огієнко І. Історія українського друкарства / Упоряд., авт. іст.-біогр. нариса та приміт. М. С. Тимошик. Либідь, 1994. 448 с. («Пам'ятки історичної думки України»).

Тимошик М. С. Історія видавничої справи/ М. С. Тимошик. К. : Наша культура і наука, 2007. 496 с.

Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця, видавця. К.: Наша культура і наука, 2005. 560 с.

Українська мова: Енциклопедія. Вид. 3-ге, випр. і доп. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана. 2007. 822 с. URL : <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>

Допоміжна

Бандура О. З історії української мови. *Дивослово*. 1997. № 1. С. 14–17.

Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 154 с.

Беззубов А. Н. Введение в литературное редактирование : учебное пособие. Санкт-Петербург, 1997. 117 с.

Бондаренко Т. О. Літературне редагування : методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2003. 32 с.

Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. Проблемы русской стилистики. М. : Высш.школа, 1981. С. 20-171.

Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / отв. ред. Г. В. Степанов. Изд. 6-е. М. : Издательство ЛКИ, 2008. 144 с. (Лингвистическое наследие XX века).

Ганжуров Ю. Основні етапи композиційного редагування. *Вісник Книжкової палати*. 2010. № 2. С. 8.

Головата Я. Університетський книжковий репертуар в Україні: період становлення (1805–1834). *Записки ЛНБ ім. В. Стефаника*. Вип. 3. К., 1995. С. 116–125.

Григораш Д. С. Теорія і практика редагування газети. Львів : Вид-во ЛДУ, 1966. 168 с.

Динерштейн Е. А. Еще раз о понятиях «книжное дело» и «история книжного дела». Книга: исслед. и материалы. М., 1999. Сб. 58. С.80-88.

Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поезика. Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 2008. 488 с.

Дурняк Б. В., Угрин Я. М., Маїк В. З. Українська академія друкарства. Львів: Українська академія друкарства, 2010. 280 с.

Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. К. : Видавничий центр «Академія», 2009. 264 с. (Альма-матер).

Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятники книжкового мистецтва. Каталог стародруків, виданих на Україні. 1765-1800 рр. Львів, 1984. 128 с.

Запаско Я. Мистецтво художнього оформлення української рукописної книги. РУ. 1999. 325 с.

Зелінська Н. В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою твору (літературне опрацювання тексту). К. : УМК ВО, 1989. 76 с.

Жарков И. А. Технология редакционно-издательского дела : конспект лекцій. М. : Изд-во МГУП, 2002.

Кайда Л. Г. Композиционная поэтика текста. М : Флинта-Наука. 2011. 402 с.

Капелюшний А. О. Стилiстика i редагування : практичний словник-довiдник журналіста. Львів : ПАІС, 2002. 576 с.

- Кестнер И. Иоганн Гутенберг / пер. с нем. Львов: Вища школа, 1987. 84 с.
- Люзняк М. Українська науково-популярна книга кін. XIX – початку XX століття : монографія. Л. : Атлас, 2010. 324 с.
- Низовий М. Українська статистика друку: основні етапи становлення та розвитку. К, 2002. 240 с.
- Орос О. Грушівський монастир і початки кириличного слов'янського книгодрукування. Ужгород, 2001. 184 с.
- Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : навчальний посібник. Львів : Афіша, 2006. 416 с.
- Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту. К. : РВЦ «Київський університет», 1998. 335 с.
- Сенкевич М. П. Стилистика научной речи и литературное редактирование научных произведений. 2-е изд., испр. и доп. М. : Высш.школа, 1980. 328 с.
- Сикорский Н.М. Теория и практика редактирования : учебник. 2-е изд., испр. и доп. М., 1980. 328 с.
- Феллер М. Д. Українська школа літературного редагування (текст задум автора сприймання читача). *Стиль*. 2002. С. 363-374.
- Феллер М. Д. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования. Львов : Изд-во при Львов.ун-те, 1978. 200 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Огієнко І. Історія українського друкарства / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. Либідь, 1994. 448 с. («Пам'ятки історичної думки України»). – Кількість: 4.
2. Тимошик М. С. Історія видавничої справи/ М. С. Тимошик. К. : Наша культура і наука, 2007. 496 с. – Кількість: 25.
3. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця, видавця. К.: Наша культура і наука, 2005. 560 с. – Кількість: 25.